

R O N D

D E

S C H U T S B O O M

JAARGANG: 8

NUMMER: 1

JUNI 1988

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING 'DE VYER HEERTGANGHEN'
GOIRLE

Doelstelling volgens de statuten:

De Stichting heeft ten doel de bevordering der studie van de heemkunde in de ruimste zin, in het bijzonder door:

a. de bevordering der studie van de heemkunde in de lokale en regionale aspecten van archeologie, geologie, toponymie, flora, fauna, architectuur, historie, folklore, sociale geografie en taalgebruik;

b. het aanwenden of doen aanwenden van de door deze studie verworven kennis ten bate van het lokale en regionale leefmilieu door het verrichten van relevante activiteiten:

c. het in stand houden van een streekmuseum, heemerf 'De Schutsboom'.

Lidmaatschap en abonnementen

Leden van de Heemkundige Kring ontvangen het periodiek 'Rond de Schutsboom' gratis.

Losse nummers f 3,50.

Lidmaatschap Heemkundige Kring f 20,-- per jaar.

Gezinsleden f 6,50 per jaar.

Voor leden is de toegang tot de maandelijkse lezingen gratis.

Openingstijden

Het museum is open elke zondag van 15.00 tot 17.00 uur, en voor groepen op aanvraag bij het secretariaat.

Het archief is open elke zaterdag van 10.00 tot 12.00.

Adressen

Heemerf De Schutsboom, Nieuwe Rielseweg 41-43,
5051 PD GOIRLE.

secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43, 5051 PD GOIRLE,
tel. 013-346622

redactie: Venneweg 11, 5051 BN GOIRLE. tel. 013-342182

**HET VERSCHIJNEN VAN DIT PERIODIEK WERD MEDE MOGELIJK
DOOR DE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN:**

Bloemsierkunst "Abcoven",

Abcovenseweg 23, 5051 PT GOIRLE. tel. 341388

AMRO-bank,

Kloosterplein 1, 5051 AR GOIRLE. tel. 349132

Party centrum Benelux,

Dorpsstraat 1, 5051 CH GOIRLE. tel. 342272

van Berkel B.V. loodgieterswerken en foliedaksystemen,

Ralph Bunchestraat 15, 5051 KW GOIRLE. tel. 342445

Boerenbond+ Bouwmarkt Goirle,

Weth. de Brouwerstraat 33, 5051 SJ GOIRLE.,

Garage Jac. de Brouwer,

Hoge Wal 1, 5051 PX GOIRLE. tel. 430935

Assurantiën Burgers en van Esch, voor verzekeringen,

hypotheken, financieringen, woningbemiddeling,

Tilburgseweg 43, 5051 AA GOIRLE. tel. 342129

Chinees Indisch Restaurant "China Garden",

Tilburgseweg 12-14, 5051 AH GOIRLE. tel. 344594

Stichting "Goirles Belang",

p/a Dorpsstraat 18, 5051 OK GOIRLE. tel. 343486

Assurantiekantoor HEBU, eigenaar Fr. Burgers,

Lid NBVA garantie voor zekerheid.

Tilburgseweg 43, 5051 AA GOIRLE. tel. 342129

C. Hermans de Jong,

v. Haestrechtstraat 16, 5051 VD GOIRLE.

Keurslagerij Kees van Hest, tel. 341389

Tilburgseweg 81, 5051 AB GOIRLE. tel. 341389

R O N D
D E
S C H U T S B O O M

jaargang: 8

nummer: 1

juni 1988

INHOUDSOPGAVE

* Inleiding	blz.	2
* Voor u gelezen door N. de Vries:		3
'Verslag van een bezoek aan Goirle in 1862'		
'Straatnaamgeving' 'Voetbalgeschiedenis'		
* Onze vroede vaders van weleer: - A. Houtepen		7
'De onsympathieke gemeentesecretaris'		
* Vroeger 'kokte 't potje' blijkbaar ok wel 's over		10
- J.C.J. Hoogendoorn		
* Tussen Ley en die Gemeynackeren:		11
'Goirle heeft met Tilburg oude banden'		
- J.C.J. Hoogendoorn		
* Genealogie: onze familienaam -9-		15
- Joseph Wijdemans		
* In memoriam Cees Robben: - J.C.J. Hoogendoorn		20
* In memoriam Frans Slangen: - J.B. Santegoets		22
* Stilstaan in de kruidentuin:		23
'de Koningskaars' - Ton Sas		
* Merkwaardige waterkeringen in het gebied tussen		26
Goirle-Biest Houthakker-Diessen-Hilvarenbeek:		
- Drs. H.J.M. Thiadens		
* Dorpskroegen: - Frans Timmers		29
* De Gemeente draait de kraan dicht en de		32
armlastigen sjourren de broekriem aan:		
- J.C.J. Hoogendoorn		
* Van Kerkschuur tot Heemschuur		33
- Joseph Wijdemans		

INLEIDING

Enige tijd geleden kondigden we u nog een stuk aan van Cees Robben, maar deze keer moeten we echter zijn 'In Memoriam' publiceren, evenals dat van Fransje Slangen.

Joseph Wijdemans vertelt de geschiedenis van onze heemschuur, die al vroeg banden met Goirle bleek te hebben en in zijn Genealogie vindt u de namen van Seeters tot Tuerlings verder uitgewerkt.

In Onze vroede vaders .. wordt verhaald over een gemeentesecretaris, die met vervroegd pensioen wilde gaan en Jan Hoogendoorn heeft wat aardigs gevonden onder de kop 'vroeger kokte 't potje blijkbaar ok wel 's over'. Ook geeft hij een verslag van een gemeenteraadsbeslissing waarbij de laagste inkomens het weer moesten ontgelden. In zijn Tussen Ley en die Gemeynackeren leest u over de oude banden tussen Goirle en Tilburg die al in de 13e eeuw bestonden.

Norbert de Vries geeft enkele korte stukjes waarin u kunt lezen waarom de prijsstier van J. van Bussel zijn prijs niet kreeg, dat wij een Academiestraat hebben gehad en dat ook arbeiders in Goirle zich aan de elitesport 'voetbal' waagden.

H.Thiadens, historisch geograaf, bekijkt de Goirlese Dijk in een wat wijder perspectief en bij Frans Timmers leest u dat de eerste dorpskroeg eigenlijk meer op onze huidige slijterij leek.

Ton Sas nodigt u uit in de kruidentuin, waar de Koningskaars u aanwijzingen geeft over de weersomstandigheden in de komende winter.

Wij wensen u veel heemkundig leesgenot.

de redactie.

VOOR U GELEZEN

VERSLAG VAN EEN BEZOEK AAN GOIRLE IN 1862

Het is de taak van de Commissaris der Koningin om regelmatig de gemeenten in zijn provincie te bezoeken en daarvan verslag te doen. Ook in de vorige eeuw was dat zo.

De toenmalige Commissaris, of liever, gouverneur deed in 1862 Goirle aan op een van zijn rondreizen. Zijn verslag werpt een bijzonder licht op het Goirle van die tijd.

"Tijdens mijn bezoek te Goirle drong de raad dier gemeente aan op de goedkeuring door Gedeputeerde Staten van het raadsbesluit betreffende den aankoop van tiend, waaruit voor de gemeentekas eene belangrijke jaarlijkse bate zoude voortvloeijen dewijl deze van den tiendheffers was aan te koopen voor een som ver beneden de waarde.

Bij onderzoek bleek mij, dat die opgaaf gegrond was en dat werkelijk de regthebbenden gedreven door het belang door hen in de gemeente gesteld, de tienden voor een betrekkelijk gering bedrag aan haar wenschten over te doen tot welk einde zij deze aanvankelijke hadden aangekocht, terwijl zij bereids jaarlijks de zuivere baten ervan aan haar hebben uitgekeerd.

Inmiddels is dan ook door Gedeputeerde Staten goedkeuring verleend.

Notulen van het verhandelde in de vergadering van den raad en van het dagelijksch bestuur werden te Goirle

niet gehouden, doch heeft de secretaris toen ik wees op het nut daarvan te verwachten, mij de toezegging gedaan, dat voor het vervolg bedoelde notulen zouden worden gehouden.

Bij die gelegenheid werd mij medegedeeld, dat een landbouwer te Goirle Josephus van Bussel de premie van wege de provincie uitgelooft voor zijnen stier niet heeft betaald ('gekregen' is hier abusievelijk weggelaten, N.d.V.) en dat de secretaris van Moergestel hem zoude hebben te kennen gegeven, dat daartoe geld moest worden gestort en wel 8 a 10 gulden, hetwelk Van Bussel zoude geweigerd hebben, waaraan te Goirle het niet bekomen der premie vrij algemeen werd toegeschreven. Dewijl nu te dier zake geene storting van eenig geld te pas komt wordt deze zaak nader onderzocht."

uit: Rijksarchief Noord-Brabant,
Provinciaal Bestuur, 4778.

STRAATNAAMGEVING

Op zoek naar oude straatnamen kwam ik een raadsbesluit van 23 juli 1908 tegen, waarbij de gemeenteraad ermee instemde om de straat langs het Fratershuis richting Dorpstraat (in de notulen wordt niet 'Dorpsstraat' geschreven!) 'Kloosterstraat' te noemen in plaats van 'Kerkweg' en om de straat langs de begraafplaats naar de Dorpstraat 'Oude Kerkstraat' te noemen in plaats van 'Oude Kerkweg' en om de straat bij wed. J. Heestermans "Boschstraat" te noemen in plaats van 'Academiestraat'.

Nu mag je in het Goirle van 1908 natuurlijk enerzijds een Kalverstraat en Varkensstraat en anderzijds een Spinnerijstraat en Fabrieksstraat verwachten, maar een Academiestraat is op z'n minst verwonderlijk.

Wie kan hierover enig uitsluitsel geven ?

Is overigens de Boschstraat bij de weduwe J. Heestermans dezelfde als onze huidige Bosstraat ?

VOETBALGESCHIEDENIS

Wie iets wil weten over de intrede in Goirle van de in verenigingsverband beoefende voetbalsport, kan terecht bij het voortreffelijke jubileumboekje van VOAB (1929-1979). Daarin wordt verhaald van het ontstaan van de eerste clubs.

Zo werd op 15 april 1910 de Goirlesche Voetbalvereniging (G.V.V.) opgericht. In die tijd werd er ook gevoetbald door de kwekelingen, die sinds 1908 in Goirle werden opgeleid tot frater-onderwijzer. In het genoemde jubileumboekje wordt gesteld, dat voetballen in die jaren eigenlijk een elite-sport was. De leden van G.V.V. droegen merendeels door de week de witte boord en enkelen behoorden tot de fabrikantenstand. En die kwekelingen hoorden al half bij de geestelijkheid.

G.V.V. speelde op een voetbalveld, dat gelegen was achter de herberg van de Erven Anssems (thans Benelux). De vereniging bepleitte dan ook bij brief van 2 mei 1911, dat de vergunning tot verkoop van sterke drank, die deze uitspanning destijds dreigde te ontvallen, alsnog zou worden verleend.

De kwekelingen speelden op een veld aan de Nieuwkerkse-dijk. Bij schrijven van 30 januari 1912 verzocht de rector aan de raad 'om een gedeelte van de heidegrond gelegen aan den Nieuwkerkschen dijk te mogen gebruiken voor het voetbalspel van de leden der Vereniging 'St. Aloysius', en van de leerlingen der Kweekschool alhier'.

Van een derde club en een derde veld wordt in het jubileumboekje van VOAB geen gewag gemaakt en daarom wil ik er hier de aandacht op vestigen.

Op 25 juni 1910 komt op het gemeentehuis de volgende brief binnen:

"Ondergetekenden geven met verschuldigten eerbied te kennen. Verzoeken aan Uw geacht college om een stuk heide lang 100 M en breed 60 M gelegen aan den Rielschendijk en naast den heer Piet Snels gratis of tegen een kleine huur tijdelijk in gebruik te mogen nemen voor een voetbalterrein.

Corn. de Jongen, secretaris
W. de Volder jr, voorzitter"

Deze brief wordt behandeld in de raadsvergadering van 9 juli 1910 (toen werden de zaken nog met voorvarendheid behandeld!). In de notulen lezen we:

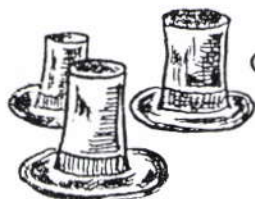
"De voorzitter leest een ingekomen verzoekschrift van W. de Volder als voorzitter en Cornelis de Jong als secretaris, handelende namens het Bestuur eenen te Goirle opgerichte arbeidersvoetbalclub, houdende ... etc".

Het college stelt voor het terrein gratis in gebruik te geven tot wederopzegging en de gemeenteraad stemt daarmee in.

Het bovenstaande lijkt aan te tonen, dat er in 1910 naast G.V.V. in Goirle een tweede voetbalvereniging heeft bestaan en nog wel een 'arbeidersvoetbalclub'.

Wie weet hier meer van ?

N. de Vries.

ONZE
VROEDE VADEREN
VAN WELEER —

DE ONSYMPATHIEKE GEMEENTESECRETARIS.

Dat de gemeentesecretaris A. van Vugt in zijn ambtsperiode niet bepaald geliefd was in Goirle, dat weet U uit voorgaande verhalen reeds. Hoe diep de grief tegen hem zat, blijkt overduidelijk uit het navolgende artikel, handelend over een ontslagverzoek door de heer van Vugt in de raadsvergadering van 30 oktober 1926.

De journalist zet boven zijn verslag 'Goirle herademt'. Hij schrijft:

"Laten we beginnen met de brief, waarin met brede zwier en op voldoende wijze over de eigen roem de loftrumpet wordt gestoken, zoals dat een bescheiden mens past, aan de vergetelheid te ontrukken. Hier is hij.

Geeft met eerbied te kennen, Antonie van Vugt, wonende te Goirle:

dat hij op Uw verlangen, kenbaar gemaakt in Uwe vergadering van 13 Augustus jl. zich andermaal aan een geneeskundig onderzoek heeft onderworpen:

dat dit onderzoek heeft geleid tot ene uitspraak van de Pensioenraad, hem adressant ongeschikt achtende voor de verdere waarneming zijner gemeentelijke functies;

dat hij mitsdien genoodzaakt is reeds vóór het bereiken van zijn 65e jaar aan Uwen Raad eervol ontslag te verzoeken als: